

Міністерство освіти і науки України  
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського  
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Гарант освітньої програми



О.С. Попов

(ініціали та прізвище)

«    » \_\_\_\_\_ 2023 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків  
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»  
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»  
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»  
(найменування освітньої програми)

**Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)**

**Харків – 2023 р.**

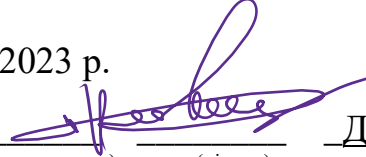
Розробник: Либа В.О., доц., канд. екон. наук, доц.  
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)



\_\_\_\_\_ (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри д.е.н., доц.  Д. С. Ревенко  
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

\_\_\_\_\_ (підпис) \_\_\_\_\_ (ініціали та прізвище)

## 1. Загальна інформація про викладача



Либа Василь Олексійович, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри 601.

Працює в університеті з 2012 року. За останній рік викладає наступні дисципліни:

- Стратегічний маркетинг;
- Стратегія підприємства;
- Інформаційні системи і технології на підприємстві;
- Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків;
- Потенціал і розвиток підприємства;
- Маркетинговий менеджмент.

Напрями наукових досліджень: управління та моделювання стійкості підприємства, стратегічне планування, оцінювання потенціалу підприємств.

## 2. Опис навчальної дисципліни

**Семестр, в якому викладається дисципліна** – 7 семестр.

**Обсяг дисципліни:** 4 кредити ЄКТС / 120 годин, у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 72 годин.

**Форми здобуття освіти**– денна, дистанційна, заочна.

**Дисципліна** обов'язкова.

**Види навчальної діяльності** – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

**Види контролю** – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

**Мова викладання** – українська.

**Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити)** – засвоєння статистики, економетрики (поглиблений курс), бізнес-планування діяльності підприємства.

**Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити)** – інформаційні системи та технології за фаховим спрямуванням, економічна діагностика, організація виробництва.

## 3. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** формування знань і навичок стосовно економічного обґрунтування господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику, оволодіння

методологією розрахунків для практичної діяльності як фахівців з економіки підприємства.

**Завдання:** розглянути методологічні та методичні основи підготовки господарських рішень; розглянути методики економічного обґрунтування господарських рішень і оцінювання їх економічної ефективності та особливості обґрунтування господарських рішень за умов невизначеності та ризику.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

1) загальні:

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

2) фахові:

- СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

- СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

- СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

- СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

- СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

- СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

- СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

- СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

- СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

**Програмні результати навчання:**

- ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

- ПРН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

- ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

- ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

- ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

- ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

- ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

- ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

#### **4. Зміст навчальної дисципліни**

**Модуль 1. Змістовний модуль 1. Основи підготовки господарських рішень та оцінювання їх ефективності.**

*ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни. Сутнісна характеристика господарських рішень.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Аналіз макрооточення підприємства.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація:* Основні задачі сучасного промислового виробництва і проблеми розвитку економіки України. Предмет і задачі курсу, місце обґрунтування господарських рішень в управлінні підприємством і виробничою діяльністю. Сутність рішення і сутність господарського рішення зокрема. Види підприємницької діяльності та класифікація господарських рішень.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції.

*ТЕМА 2. Технологія прийняття рішень щодо господарської діяльності.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Аналіз конкуренції в галузі з використанням моделі Портера.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація:* Загальний підхід до прийняття господарського рішення. Роль і місце бізнес-плану при обґрунтуванні господарських рішень. Підходи до створення бізнес-плану і його склад. Зміст розділів бізнес-плану реалізації підприємницької ідеї. Особливості формування розділів бізнес-плану при його створенні.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Ціннісні орієнтири організації.

*ТЕМА 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Оцінка чинників, що визначають конкурентні переваги фірми, конкурентне положення і стабільність середовища.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* проектор, комп'ютери.

*Стисла анотація:* Особливості сучасного науково-технічного прогресу. Сутність економічної ефективності. Методологія оцінки економічної ефективності капіталовкладень. Принципи оцінки порівняльної та абсолютної ефективності нової техніки. Проблеми оцінки економічної ефективності інвестиційних рішень та підприємницьких ідей. Методологічні принципи оцінки економічної ефективності інвестиційних рішень.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Формалізація стратегічної інформації.

*ТЕМА 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття:* Аналіз продуктового портфеля підприємства.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* проектор, комп'ютери.

*Стисла анотація:* Оцінка економічної ефективності технологічних процесів. Методика розрахунку економічної ефективності технологічних процесів. Особливості оцінки економічної ефективності науково-дослідних (НДР) і досвідно-конструкторських робіт (ДКР), а також робіт передвиробничої стадії життєвого циклу товару. Розрахунки економічної ефективності НДР і ДКР. Оцінка економічної ефективності САПР. Розрахунки вартості та ціни програмних продуктів (ПП) на основі оцінки їх економічної ефективності. Оцінка економічної ефективності авіаційної техніки. Оцінка економічної ефективності підвищення надійності та довговічності техніки (методичні підходи та розрахунки). Оцінка економічної ефективності гнучких виробничих систем (ГВС) та інтегрованих виробничих комплексів (ІВК). Техніко-економічне обґрунтування підприємницького (інвестиційного) проекту.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Аналіз безпосереднього оточення підприємства.

*ТЕМА 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття:* Аналіз цілей і можливостей підприємства.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* проектор, комп'ютери.

*Стисла анотація:* Сучасна концепція прогнозування. Методи прогнозування: статистичні, експертні економіко-математичного моделювання. Загальні положення з налізу господарських рішень.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Оцінка маркетингової активності підприємства.

*ТЕМА 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття:* Аналіз можливостей і загроз підприємства.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* проектор, комп'ютери.

*Стисла анотація:* Об'єктивні та суб'єктивні причини підприємницького ризику. Визначення ризику. Функції підприємницького ризику. Класифікація підприємницьких ризиків.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Стратегія зниження виробничих витрат.

**Модульний контроль.**

*Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

*Підготовка до модульного контролю.*

## **Змістовний модуль 2. Обґрунтування господарських рішень за умов невизначеності і ризику.**

*ТЕМА 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Формування пріоритету стратегічних проблем підприємства.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація: Ризик і форма ділової активності. Вироблення рішень в умовах невизначеності за допомогою теорії статистичних рішень. Критерій песимізму - оптимізму Гурвіца.*

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Стратегії виробничих підрозділів.*

*ТЕМА 8. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Аналіз стратегічного стану підприємства.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація: Концепція корисності та функція корисності в прийнятті господарських рішень. Застосування межі корисності для обґрунтування і для максимізації результату.*

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Види товарних траєкторій.*

*ТЕМА 9. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: SWOT-аналіз підприємства.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація: Фактори, що впливають на рівень підприємницького ризику: зовнішні (прямої та посередньої дії), внутрішні. Вплив рівня ризику на прийняття господарського рішення.*

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Фактори, що впливають на розвиток підприємства.*

*ТЕМА 10. Критерії прийняття рішень за умов ризику.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Декомпонування корпоративної стратегії підприємства.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація: Мінімізація ризику, мінімізація втрат, максимізація економічної ефективності витрат ресурсів – головний критерій прийняття господарського рішення, за умов додержання існуючих обмежень та перебільшення нормативного рівня ефективності. Формування нормативного рівня ефективності.*

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Адміністративна*

стратегія.

*ТЕМА 11. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття: Загальна характеристика функціональної стратегії.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація:* Пошук балансу інтересів, розробка сценарію розвитку конфлікту – можливість передбачення раптових подій. Оцінка наслідків негативного сценарію розвитку – засіб раціоналізації рішень.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Реалізація стратегій підприємства й організаційна культура.

*ТЕМА 12. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

*Тема практичного заняття:* Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація:* Проблеми оцінки ефективності інвестиційних рішень. Система показників фінансово-економічної ефективності інвестицій і методи оцінки. Формування таблиць потоків грошей та фінансового профілю підприємницького проекту. Вибір межового рівня рентабельності з урахуванням ризику. Аналіз показників на етапі реалізації підприємницької ідеї. Оцінка фінансових та інвестиційних рішень в умовах інфляції.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Формування та розвиток конкурентних переваг.

*ТЕМА 13. Якісне і кількісне оцінювання підприємницьких ризиків.*

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Тема практичного заняття:* Сучасний стан і перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютери.*

*Стисла анотація:* Експертні методи оцінювання ризику. Застосування методу аналізу ієрархій для якісного оцінювання ризиків. Показники ризику і методи його оцінки. Види втрат при підприємницькій діяльності. Розрахунок втрат у виробничому, комерційному та фінансовому підприємстві.

*Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача:* Перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.

### **Модульний контроль.**

*Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

*Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Підготовка до модульного контролю.

## **Модуль 2.**

### **Індивідуальне завдання (КР)**

*– обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютерна техніка;*



## 6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

## 7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

## 8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

| Складові навчальної роботи | Бали за одне заняття (завдання) | Кількість занять (завдань) | Сумарна кількість балів |
|----------------------------|---------------------------------|----------------------------|-------------------------|
| <b>Змістовний модуль 1</b> |                                 |                            |                         |
| Робота на лекціях          | 0...0,5                         | 8                          | 0...4                   |
| Виконання практичних робіт | 0,5...1                         | 8                          | 4...8                   |
| Модульний контроль         | 27...38                         | 1                          | 27...38                 |
| <b>Змістовний модуль 2</b> |                                 |                            |                         |
| Робота на лекціях          | 0...0,5                         | 8                          | 0...4                   |
| Виконання практичних робіт | 0,5...1                         | 8                          | 4...8                   |
| Модульний контроль         | 25...38                         | 1                          | 25...38                 |
| <b>Усього за семестр 1</b> |                                 |                            | <b>60...100</b>         |
| <b>Модуль 2</b>            |                                 |                            |                         |
| Виконання і захист КР      | 60...100                        | 1                          | 60...100                |
| <b>Усього за семестр 2</b> |                                 |                            | <b>60...100</b>         |

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді тестування за темами курсу.

Під час складання семестрового контролю студент має можливість отримати максимум 100 балів.

### Виконання курсової роботи

| Пояснювальна записка | Ілюстративна частина | Захист роботи | Сума |
|----------------------|----------------------|---------------|------|
| до 70                | -                    | до 30         | 100  |

### Шкала оцінювання: бальна і традиційна

| Сума балів | Оцінка за традиційною шкалою  |               |
|------------|-------------------------------|---------------|
|            | Іспит, диференційований залік | Залік         |
| 90 – 100   | Відмінно                      | Зараховано    |
| 75 – 89    | Добре                         |               |
| 60 – 74    | Задовільно                    |               |
| 0 – 59     | Незадовільно                  | Не зараховано |

### Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «зараховано» (90-100 балів)

Студент виявляє глибокі і міцні знання відповідно до вимог навчальної програми. Вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Вміє застосовувати теоретичні положення під час вирішення практичних завдань.

Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Студенту властивий високий рівень компетентності. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються.

Оцінка «зараховано» (75-89 балів)

Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. Студент характеризується достатнім рівнем компетентності. У відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу.

Оцінка «зараховано» (60 - 74 балів)

Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. Деякі практичні навички роботи не сформовані. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними.

Оцінка «не зараховано» (1 -59 балів)

Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вмючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Необхідні практичні навички не сформовані. Відзначається низьким рівнем компетентності. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

## **9. Політика навчального курсу**

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять, а також виконання індивідуального та самостійної роботи студента.

Самостійна робота включає в себе дослідження окремих питань для подальшого використання матеріалу на практичних заняттях.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), студент може здати пропущений матеріал.

Умови освоєння курсу:

- Обов'язкове відвідування занять;
- Активність під час практичних занять;
- Підготовка до занять;
- Здача завдань у встановлені терміни;
- Бути пунктуальним, терпимим, відкритим і доброзичливим.

В рамках курсу не дозволяється:

- Пропускати заняття з неповажних причин;
- Запізнюватися на заняття (за запізнення на заняття студент не допускається на заняття);
- Порушення дисципліни на заняттях (за порушення дисципліни студент видаляється з аудиторії);
- Користування телефонами під час занять;
- Несвоєчасне здавання завдань;
- Списування при оцінюванні знань студентів (за списування на контрольному заході студент видаляється з аудиторії);

Під час модульного чи підсумкового контролю викладач оголошує загальну кількість накопичених студентом балів. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульного контролю на момент проведення заліку. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає підсумковий контроль за всією програмою навчальної дисципліни. Присутність всіх студентів на заліку - обов'язкова.

Студенти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільні оцінки можуть повторно скласти їх згідно графіку ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

## 10. Методичне забезпечення

1. Гавва, В. М. Економічне обґрунтування господарських рішень: навч. посібник / В. М. Гавва. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т „ХАІ”, 2001. – 157 с.

Електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни:  
[http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/\\_001D5\\_Obgruntuvannya.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D5_Obgruntuvannya.pdf)

## 11. Рекомендована література

### Базова

1. Гавва, В.М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: підручник / В.М. Гавва, Т.П. Раздимаха. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т „ХАІ”, 2008. – 272 с.

2. Вітлінський, В.В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-метод. посібник / В.В. Вітлінський, П.І. Верченко. – К.: КНЕУ, 2000. – 292 с.

3. Турко, Д. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. до практикуму / Д. О. Турко, О. М. Скачков. - Харків. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2018. - 75 с.

4. Посилкіна, О. В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. / О. В. Посилкіна, Я. М. Деренська. – Харків : НФаУ, 2018. – 197 с.

5. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. / За заг. ред. Донець Л. І. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.

6. Полінкевич, О. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посіб / О. М. Полінкевич, І. Г. Волинець. – Луцьк : ВежаДрук, 2018. – 336 с.

7. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навч. посіб. / Балджи М. Д., Карпов В. А., Ковальов А. Л., Костусев О. О., Котова І. М., Сментина Н. В. – Одеса : ОНЕУ, 2013. – 670 с.

### Допоміжна

1. Семенова, К. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. / К. Д. Семенова. – Одеса : ОНЕУ, ротاپронт, 2013. – 194 с.

2. Чорноморченко, Н. В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посіб. / Н. В. Чорноморченко, І. С. Іванова, Н. С. Приймак. – Львів : Манолія-2006, 2012. – 256 с

3. Татаренко, Н.О. Теорії інвестицій: навч. посібник. / Н.О. Татаренко, А.М. Поручник. - К.: КНЕУ, 2000. - 160 с.

4. Федоренко, В.Г. Інвестознавство: підручник / В.Г. Федоренко, А.Ф. Гойко / За наук. ред. В.Г. Федоренка. – К.: МАУП, 2000. – 408с.
5. Вартамян, В.М. Методологічні аспекти оцінювання економічної ефективності інноваційних рішень/ Інновації: проблеми науки та практики: монографія – Х.: Вид. дім «ІНЖЕК», 2011. – С. 149-161.